

ЦИВІЛЬНЕ ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО І ПРОЦЕС

УДК 346.1

DOI <https://doi.org/10.32782/pyuv.v2.2023.4>**А. О. Вербовий***orcid.org/0009-0006-9700-210X**студент IV курсу**Навчально-наукового інституту права**Державного податкового університету С. В. Дяченка**orcid.org/0000-0002-0104-2769**адвокат, кандидат юридичних наук, доцент,**доцент кафедри цивільного права та процесу**Державного податкового університету***ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ.
СУДОВА ПРАКТИКА**

Постановка проблеми. Фінансування примусового виконання судових рішень являється одним із найважливіших аспектів для забезпечення існування інституту примусового виконання. Для вчинення виконавчих дій виконавець зазнає значних затрат на повідомлення сторін про відкриття провадження, залучення експертів, перекладачів, суб'єкт оціночної діяльності та інших осіб залучення яких необхідно для своєчасного забезпечення виконання виконавчого провадження. На нашу думку, врегулювання існуючих проблемних питань фінансування примусового виконання судових рішень сприятиме покращенню та розвитку інституту примусового виконання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В процесі написання статті було проаналізовано законодавство у сфері забезпечення виконавчого провадження, праці О. Снідевича, Г. Стадніка, С.В. Дяченка, та інших науковців, а також судову практику з питань примусового виконання судових рішень та рішень інших органів.

Метою статті є дослідження на основі теоретичної, законодавчої та практичної бази проблем фінансування примусового виконання судових рішень, виокремлення певних невіршених проблем та формулювання пропозицій із їх розв'язання.

Виклад основного матеріалу. Держава гарантує громадянам, іноземцям, особам без громадянства право на судовий захист. Ніхто не може бути обмежений у праві звертатися по судових захист. Конституція України у статті 55 закріплює, що права і свободи людини і громадянина захищаються судом, а також кожному гарантується право після використання всіх національних засобів юридичного захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних

органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна [1].

Деякі-науковці роблять акцент що незважаючи на розвиток національного законодавства не слід упускати на другий план ратифіковані міжнародні акти в яких Україна виступає як країна учасниця. Вони притримуються думки, що у своїй діяльності судді мають керуватися Європейською Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод та протоколами до неї [2].

Окрім Конституції, також ст. 6 Європейської конвенції з прав людини гарантується право на: «справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення» [3].

Право на судовий захист реалізується за допомогою таких засад як: рівність усіх учасників судового процесу; публічність; змагальність сторін; гласність; забезпечення права на захист, обов'язковість судових рішень та інші. Найбільш вагомим з усіх засад забезпечення судочинства деякі науковці визнають саме принцип Верховенства права. Вони вважають, що принцип верховенства права нині є найважливішим аспектом побудови правової держави, адже саме принцип верховенства права наповнює реальним змістом закріплене у Конституції України положення, яке визнає Україну правовою державою. Закріплення даного принципу в конституції є найбільш неоціненним надбанням демократичної держави [4]. Принцип верховенства права полягає в об'єднанні вимог: підпорядкування державних інституцій потребам захисту прав людини і пріоритетність цих прав перед іншими. Цей

принцип обов'язково має виступати імперативним засобом захисту прав і свобод людини і громадянина. Науковці також вважають, що ключовими принципами статті 6 Конвенції про захист прав та основоположних свобод є верховенство права та належне здійснення правосуддя, які також є основоположними елементами права на справедливий суд [5].

За винятком Конституції, принцип верховенства права закріплюється у всіх законах, таких як Цивільно [6], Кримінально [7] і Господарсько процесуальних кодексах України. До прикладу, у ч. 3 статті 2 та ч. 1 ст. 11 ГПКУ зазначена, як одна із засад господарського судочинства це принцип верховенства права, а також, що суд при розгляді справи керується принципом верховенства права [8]. Подібні тенденції можна прослідкувати також в інших згаданих кодексах. Науковці також звертають увагу на важливість ухвалення Закону України «Про забезпечення права на справедливий суд», положеннями якого було розширено повноваження Верховного Суду України, який має право перегляду судових рішень із метою забезпечення єдності судової практики та відповідності міжнародним стандартам цивільного правосуддя, що забезпечить дотримання принципу верховенства права [9].

Після реалізації свого права на захист суб'єкти на користь яких було прийнято рішення можуть для забезпечення виконання рішення звернутися до органів державної виконавчої служби для примусового виконання судових рішень у випадку якщо інша сторона не виконує його добровільно.

У Постанові ВС у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 18 січня 2019 р. у справі № 826/19730/16 зазначено, що невиконання боржником у встановлений строк рішення суду в добровільному порядку є підставою для примусового виконання такого рішення, що, в свою чергу, тягне за собою застосування специфічних санкцій майнового характеру, а саме – стягнення з боржника виконавчого збору та інших витрат виконавчого провадження [10].

Примусове виконання судових рішень як заключна стадія судового провадження та способів задоволення вимог стягувача на підставі виконавчого документа закріплюється Законом України «Про виконавче провадження». Зокрема, ч. 1, 2, 8 статті 3 закону, закріплює такі види виконавчих документів як: «виконавчі листи та накази, що видаються судами у передбачених законом випадках на підставі судових рішень, рішень третейського суду, рішень міжнародного комерційного арбітражу, рішень іноземних судів та на інших підставах, визначених законом або міжнародним договором України; постанови судів у цивільних, адміністративних та господарських справах, справах про адміні-

стративні правопорушення, кримінальних провадженнях в передбачених законом випадках, ухвали, рішення Європейського суду з прав людини з урахуванням особливостей передбачених законами» [11].

З відкриттям провадження про примусове виконання судового рішення постає питання про фінансове забезпечення виконавця, на якого покладено обов'язок задовольнити вимоги стягувача відповідно до виконавчого документа та в межах передбачених законами. Законом України «Про виконавче провадження» (ст. 42) до коштів, якими забезпечується виконання провадження віднесено: 1) виконавчого збору, стягнутого з боржника в порядку, встановленому статтею 27 цього Закону, або основної винагороди приватного виконавця; 2) авансового внеску стягувача; 3) стягнутих з боржника коштів на витрати виконавчого провадження [11].

Главою VI «Фінансування виконавчого провадження» наказу Міністерства юстиції України «Про затвердження Інструкції з організації примусового виконання рішень» в ч.1 визначено, що фінансування виконавчого провадження здійснюється за рахунок коштів виконавчого провадження, визначених статтею 42 Закону України «Про виконавче провадження», порядок використання коштів під час виконавчого провадження здійснюються відповідно до Порядку використання коштів виконавчого провадження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2004 року № 554 [12]. Охарактеризуємо коротко кожен із груп коштів які забезпечують виконання провадження:

До першої групи віднесено Законом України «Про виконавче провадження» ст. 27 виконавчий збір – стягується за примусове виконання рішень та стягується державним виконавцем у розмірі 10 відсотків суми, що підлягає примусовому стягненню, поверненню, або вартості майна боржника, що підлягає передачі стягувачу за виконавчим документом, заборгованості із сплати аліментів [11].

До другої групи відносять авансовий внесок стягувача. Уже з назви вбачається їх призначення - авансувати ще не понесені у виконавчому провадженні витрати. Саме ці кошти призначаються для початкового фінансування всіх витрат виконавчого провадження. Стягувач сплачує авансовий внесок уже під час звернення із заявою про примусове виконання рішення, додаючи до заяви квитанцію. Якщо сплачених коштів авансового внеску не досить для покриття витрат виконавчого провадження, у окремих випадках стягувачем здійснюється додаткове авансування цих витрат.

Олександр Снідевич у своїй статті «Авансовий внесок стягувача у механізмі фінансування вико-

навчого провадження» висловив думку, що попереднє авансування витрат стягувачем виглядає правильним, однак держава має попідкуватися про розумний розмір та співрозмірність внеску із витратами необхідними для забезпечення виконавчого провадження. Авансування витрат повинно здійснюватися лише у випадку виникнення такої потреби або мають покривати лише первинні витрати для проведення виконавчих дій. Він також звернув увагу на те, що чинна натеper диференціація ставок авансового внеску залежно від виду боржника є необґрунтованою, має бути скасована та доцільно реалізована шляхом внесення змін до Закону України «Про виконавче провадження» [13].

До третьої групи відносять стягнуті з боржника кошти на витрати виконавчого провадження. Вони стягуються у розмірі фактичних витрат які були понесені виконавцем під час здійснення виконавчих дій. Підставою для їх стягнення є постанова виконавця яка виноситься на стадії розподілу коштів стягнутих з боржника.

Витрати виконавчого провадження складаються з мінімальних та додаткових витрат виконавчого провадження. Виконавець виносить постанову про розмір мінімальних витрат виконавчого провадження одночасно з постановою про відкриття виконавчого провадження та надсилає її сторонам виконавчого провадження не пізніше наступного робочого дня після її винесення. Наказом Міністерства юстиції України «Про затвердження Інструкції з організації примусового виконання рішень» затверджено, що до витрати виконавчого провадження складають плата за користування автоматизованою системою виконавчого провадження та витрати, витрати пов'язаних із винесенням постанов. До постанов витрати яких відшкодовується Інструкцією № 512/5 віднесено: відкриття виконавчого провадження; стягнення виконавчого збору (крім випадків, коли виконавчий збір не стягується); стягнення основної винагороди приватного виконавця (крім випадків, коли основна винагорода не стягується); стягнення витрат виконавчого провадження; закінчення виконавчого провадження (повернення виконавчого документа стягувачу) [12].

Щодо витрат, які пов'язані із винесенням постанов, включають також витрати на виготовлення постанов та листів до них та пересилання постанов (послуги маркувальної машини).

Стаднік Г. у своїй праці «Правова природа виконавчого збору: фінансово-правові аспекти» до витрат на організацію та проведення виконавчих дій, відносить наступні витрати: 1) перевезення, зберігання і реалізацію майна боржника; 2) оплату праці експертів, перекладачів та інших осіб, залучених у встановленому порядку до про-

вадження виконавчих дій; 3) поштові перекази стягувачу стягнених аліментних сум; 4) розшук боржника, його майна або розшук дитини; 5) оголошення в засобах масової інформації; 6) інші необхідні витрати для забезпечення належної організації виконання рішень органами державної виконавчої служби [14].

Проблеми фінансування примусового виконання судових рішень можуть виникати в різних аспектах. Одна із проблем виникає у випадках, коли зобов'язана сторона не має достатніх фінансових ресурсів для виконання рішення суду. Це може призвести до того, що виконання рішення буде відкладено або зупинено. У більшості випадків, виконавець під час відкриття виконавчого провадження виносить постанови про: опис та арешт майна (коштів) боржника; розшук майна боржника; арешт майна боржника у межах суми звернення стягнення, з урахуванням основної винагороди приватного виконавця, мінімальних витрат виконавчого провадження. Вони також слугують як один із способів забезпечення виконання зобов'язання боржником, а також свого роду стимулюють боржника до найшвидшого задоволення вимог стягувача та закриття виконавчого провадження. У випадках, коли боржник не може задовільнити вимоги стягувача, виконавці можуть вжити заходів у виді, є продажу майна зобов'язаної сторони, яке може бути реалізоване на аукціоні. Далеко не завжди майно боржника вистачає для задоволення вимог стягувача, зобов'язана сторона може звернутися до суду з проханням про розстрочку або зниження розміру зобов'язання, що також може стати причиною затримки виконання рішення. На нашу думку потрібно створити механізм за допомогою якого держава буде допомагати даній категорії боржників виконувати зобов'язання визначених виконавчими документами крім визнання боржника банкрутом за положеннями Кодексу України з процедур банкрутства [15].

Для визначення інших проблем фінансування провадження про примусове виконання судових рішень, автори поставили перед собою завдання дослідити судову практику.

Було розглянуто категорію справ, в яких боржником було задоволено вимоги стягувача до початку виконавчого провадження. В судах виникають різні точки зору, щодо відшкодуванні витрат на вчинення виконавчих дій.

Львівським окружним адміністративним судом розглядалася справа № 380/13433/22 щодо примусового виконання судових рішень і рішень інших органів. Позивач (Департамент патрульної поліції - далі ДПП) звернувся до суду з позовом до Відділу примусового виконання рішень Управління забезпечення примусового виконання рішень у місті Києві та Київській області Цен-

трального міжрегіонального управління Міністерства юстиції про визнання протиправними бездіяльності, спонукання вчинити дії, скасування рішень. Вимоги полягали в закритті виконавчого провадження та скасуванні виконавчого збору, штрафів накладених на позивача за прострочення сплати виконавчого збору, через бездіяльність виконавця, обґрунтовуючись тим, що рішення було фактично виконане до відкриття виконавчого провадження і відповідно до ч. 9 ст. 27 ЗУ «Про виконавче провадження» виконавчий збір не стягується у разі закінчення виконавчого провадження на підставі пункту 9 частини першої статті 39 цього Закону, якщо рішення було виконано до винесення постанови про відкриття виконавчого провадження. Виконавцю були надані усі матеріали справи про задоволення вимог стягувача до початку виконавчого провадження. Суд задовільнив адміністративний позов частково та дійшов висновку, що зобов'язання державного виконавця закінчити виконавче провадження ВП №69247906 на підставі пункту 9 частини першої статті 39 Закону №1404-VIII є належним та ефективним способом захисту прав позивача. Щодо витрат виконавчого провадження, то боржнику доведеться їх сплатити, оскільки за встановлених судом фактичних обставин справи закон не звільняє його від сплати цього виду витрат виконавчого провадження [16].

Аналізуючи дану справу, можемо зробити висновок, що у випадку добросовісного виконання рішення при відкритті виконавчого провадження, боржник може звільнитися від справи виконавчого збору, але при цьому, боржник зобов'язується оплатити всі витрати, які було понесено виконавчим провадженням. Аналогічної думки дійшов Чернігівський окружний адміністративний суд зазначивши у своєму рішенні по справі №620/8300/22, що витрати виконавчого провадження – це фактично понесені державним виконавцем витрати під час організації та проведення виконавчих дій (витрати на пересилку поштової кореспонденції; друк документів, тощо). Такі витрати компенсуються за рахунок боржника, незалежно від того чи виконано рішення боржником у добровільному порядку [17].

На противагу, думці Чернігівського окружного адміністративного суду, Черкаський окружний адміністративний суд у справі № 580/5037/22 за наявності обставин передбачених ч. 9 ст. 27 Закону № 1404-VIII, за яких виконавчий збір не стягується у разі закінчення виконавчого провадження на підставі пункту 9 частини першої статті 39 - фактичного виконання в повному обсязі рішення згідно з виконавчим документом зазначив, що: «За таких обставин, винесення постанови про стягнення виконавчого збору одночасно з від-

криттям виконавчого провадження не порушує прав позивача, оскільки необхідність його стягнення вирішується державним виконавцем в процесі виконання чи після закінчення виконавчого провадження. Добровільне виконання судового рішення є підставою для звільнення боржника від покладення на нього за результатами виконання витрат виконавчого провадження та виконавчого збору» [18]. Аналізуючи вище викладене, можемо сказати, що існує проблема, яка проявляється у відсутності зобов'язання відшкодувати витрат понесених виконавцем у випадку, якщо зобов'язання було виконано добровільно до початку відкриття виконавчого провадження. Суди по різному трактують норму ч. 9 ст. 27 ЗУ «Про виконавче провадження» тим самим у аналогічній категорії справ різні суди можуть звільняти лише від сплати виконавчого збору, що передбачено законом, та зобов'язують відшкодувати витрати понесені виконавцем під час здійснення виконавчого провадження, а інші звільняють від боржника від сплати виконавчого збору та витрат виконавчого провадження. Тому дане питання потребує врегулювання шляхом нормативного закріплення зобов'язання боржника відшкодувати витрати понесені виконавцем під час здійснення виконавчих дій незалежно від того чи мало місце добросовісне виконання зобов'язання.

Не меншої уваги потребує проблема самостійного визначення виконавцем суми виконавчого збору. Хоч дане питання регламентується законодавством, проте право визначення, якого виду збір буде стягнутий майнового чи немайнового в більшості випадків належить виконавцю, це може привести до зловживання. В ЗУ «Про виконавчий збір» у ч. 2 ст. 27 зазначено, що: «державним виконавцем у розмірі 10 відсотків суми, що фактично стягнута, повернута, або вартості майна боржника, переданого стягувачу за виконавчим документом» та у п. 3 ст. 27 «За примусове виконання рішення немайнового характеру виконавчий збір стягується в розмірі двох мінімальних розмірів заробітної плати з боржника - фізичної особи і в розмірі чотирьох мінімальних розмірів заробітної плати з боржника - юридичної особи» [11].

Порушення порядку визначення виконавчого збору розглянемо на справі Черкаського окружного адміністративного суду від 21 лютого 2023 року у справі № 580/775/23. Позивач в цій справі зазначає, що відповідачем (виконавцем) невірно застосовано приписи Закону України «Про виконавче провадження» при стягненні виконавчого збору, оскільки виконавчий збір, який підлягає стягненню за примусове виконання рішення щодо стягнення судового збору складає 10 відсотків суми, що фактично стягнута, повернута (210,20 грн.), а не в розмірі 4-х міні-

мальних розмірів заробітної плати. З урахуванням викладеного позивач вважає протиправною та такою, що підлягає скасуванню оскаржувану постанову [19]. В результаті судового розгляду, суд визнав, що справа має майновий характер, а відтак виконавчий збір, який підлягає стягненню за примусове виконання рішення складає 10 відсотків суми, що фактично стягнута, повернута, або вартості майна боржника.

Врегулювати дану проблеми можливо шляхом нормативного закріплення та зобов'язання судів під час видання рішень самостійно визначати належність у спору майнового чи немайнового характеру, тим самим роблячи неможливим можливість виконавця зловживати визначенням сум виконавчого збору.

Висновки. Підсумовуючи вище викладений матеріал, хочемо зазначити, що держава шляхом законодавчого закріплення гарантує громадянам, іноземцям та особам без громадянства право на рівний судовий захист. Судовий захист забезпечується значною кількістю принципів, головним із яких визначають Верховенство права. Судочинство здійснюється із використанням національного та міжнародного законодавства. В результаті судового розгляду в сторін з'являються права та обов'язки по виконання судового рішення, а у випадку недотримання добровільного виконання, інша сторона має право звернутися до компетентних органів для відкриття виконавчого провадження та примусового виконання судового рішення.

Фінансування виконавчого провадження є важливим аспектом для забезпечення існування та ефективного здійснення виконавцями своїх зобов'язань, вчинення виконавчих дій на користь стягувача, а також за необхідності залучення інших осіб для забезпечення виконання виконавчого провадження.

На даному етапі розвитку законодавства, законодавець передбачив шляхи забезпечення виконавчого провадження які виражаються у: виконавчому зборі; авансовому внеску; стягнутих з боржника коштів на відшкодування витрат виконавчого провадження.

З найбільш проблемних аспектів які виникають при фінансуванні примусового виконання судових рішень можна виділити 2 основні проблеми: по-перше, це відсутність коштів та майна з якого можна стягнути стягнення відповідно до виконавчих документів, що призводить до затягнення виконавчого провадження; по-друге, це відсутність законодавчого закріплення зобов'язання відшкодувати витрати виконавчого провадження при добровільному виконанні зобов'язання до відкриття виконавчого провадження.

З метою врегулювання вказаних питань пропонуємо: 1) створити механізм який сприяв би

виконанню зобов'язань боржникам, матеріальне забезпечення яких не може задовольнити вимоги стягувача; 2) законодавчо закріпити зобов'язання боржника відшкодувати витрати понесені виконавцем під час здійснення виконавчого провадження незалежно добросовісності виконання зобов'язання; 3) з метою врегулювання проблеми зловживання виконавцем самостійного визначення належності спору до матеріального або нематеріального, рекомендуємо нормативно закріпити та зобов'язати суди, видавати рішення із зазначенням: «задовільнити майнові або немайнові вимоги» для уникнення непорозумінь на стадії виконавчого провадження.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. №254к/96-ВР. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 21.03.2023).
2. Дяченко С.В., Довга М.О. Особливості юрисдикції господарських судів. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство» 2022. №1. С. 87–93. URL: https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/4370/APP-1_2022.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=87.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини): Закон України від 1 січня 1990р. №995_004. / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 21.03.2023).
4. Дяченко С.В., Сидорчук В.О. Верховенство права: науковий погляд, нормативне закріплення, судова практика. Юридичний бюлетень 2018. №6. С. 71–77. URL: http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2018/6_2018/13.pdf
5. Дяченко С.В., Пушкарьова Т.М. Принцип права на справедливий суд: елементи розгляду та практика Європейського суду з прав людини щодо України. Журнал східноєвропейського права. 2019. №70. С. 90–96. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.3607996>
6. Цивільно процесуальний кодекс України: Закон України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення 22.03.2023).
7. Кримінально процесуальний кодекс України: Закон України від 18 квітня 2010 р. №4651-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення 22.03.2023).
8. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 6 листопада 1991р. № 1798-XII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text> (дата звернення: 21.03.2023).
9. Дяченко С.В., Марчак А.Т. Єдині підходи до стандартів цивільного процесу в Європі та в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. №1. С. 96-99. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-1/21>.
10. Постанові Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 18 січня 2019 р. у справі № 826/19730/16. Протокол UA. Юридичний інтернет ресурс. URL: https://protocol.ua/ua/postanova_kas_vp_vid_18_01_2019_roku_u_sprav_826_19730_16/.

11. Про виконавче провадження: Закон України від 2 червня 2016 р. №1404-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text> (дата звернення 18.03.2023).

12. Про затвердження Інструкції з організації примусового виконання рішень: Закон України від 2 квітня 2012 р. №512/5 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12#Text> (дата звернення 18.03.2023).

13. Снідевич О. Авансовий внесок стягувача у механізмі фінансування виконавчого провадження. Підприємство, господарство і право. 2019. № 3. С. 69–73. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/3/14.pdf>

14. Стаднік Г. Правова природа виконавчого збору: фінансово-правові аспекти. Право України. 2009. №11. С. 156–164. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/28739/20-Stadnik.pdf>

15. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18 жовтня 2018 р. №2597-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> (дата звернення 22.03.2023).

16. Рішення Львівського окружного адміністративного суду від 16 січня 2023 року у справі №380/13433/22. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108407902> (дата звернення 18.03.2023).

17. Рішення Чернігівського окружного адміністративного суду від 21 грудня 2022 року у справі №620/8300/22. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107977887> (дата звернення 18.03.2023).

18. Рішення Черкаського окружного адміністративного суду від 23 грудня 2022 року у справі №580/5037/22. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108112863> (дата звернення 18.03.2023).

19. Рішення Черкаського окружного адміністративного суду від 21 лютого 2023 року у справі №580/775/23. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109112721> (дата звернення 21.03.2023).

Анотація

Вербовий А. О., Дяченко С. В. Проблеми фінансування примусового виконання судових рішень. Судова практика. – Стаття.

У статті визначено та проаналізовано проблемні питання фінансування примусового виконання судових рішень. Цей інститут має визначне значення для забезпечення функціонування та ефективного здійснення виконавцем покладених на нього зобов'язань передбачених виконавчим провадженням.

Українське законодавство доволі розвинуте в аспекті матеріального забезпечення виконавчого провадження та законодавчо закріплює шляхи його фінансування.

Право звертатися по судовий захист закріплюється та гарантується Конституцією України та іншими національними та ратифікованими міжнародними нормативними актами. Стаття дає перелік засад які забезпечують ефективне судочинство в Україні, а також визначає основоположний принцип яким забезпечується ефективна реалізації прав суб'єктів звернень по судовий захист.

Заключним етапом захисту порушених прав виступає виконавчий документ, який реалізується в добровільному порядку. У випадках якщо одна із сторін уникає добровільного виконання, законодавством забезпечено механізм примусового виконання содових

рішень. Даний механізм реалізується за допомогою компетентних державних та приватних виконавців.

В процесі здійснення виконавцем виконавчих дій виокремимо найбільш помітні проблеми які виникають під час виконання боржниками покладених на них зобов'язань відповідно до виконавчих документів, а також відшкодування витрат виконавця понесених для забезпечення виконавчого провадження.

На підставі аналізу законодавства та судової практики запропоновано створення механізмів для забезпечення виконання зобов'язань певній категорії боржників, а також внесені пропозиції законодавчо закріпити зобов'язання боржника по відшкодуванні витрат виконавчого провадження при добровільному виконанні зобов'язань. Ми пропонуємо внесення законодавчих змін до видання судових рішень для уникнення непорозумінь на стадії виконавчого провадження.

Ключові слова: примусове виконання, виконавче провадження, виконавчий збір, відшкодування витрат виконавчого провадження, стягувач, боржник, авансування витрат.

Summary

Verbovoi A. O., Diachenko S. V. Problems of financing enforcement of court decisions. Judicial practice. – Article.

The article identifies and analyzes the problematic issues of financing enforcement of court decisions. This institution is of great importance for ensuring the functioning and effective implementation by the executor of the obligations stipulated by executive proceedings.

Ukrainian legislation is quite developed in the aspect of material support of executive proceedings and legislates the ways of its financing.

The right to seek legal protection is established and guaranteed by the Constitution of Ukraine and other national and ratified international normative acts.

The article provides a list of the principles that ensure effective judicial proceedings in Ukraine, and also defines the fundamental principle that ensures the effective implementation of the rights of the subjects of appeals for judicial protection.

The final stage of protection of violated rights is an executive document, which is implemented voluntarily. In cases where one of the parties avoids voluntary execution, the legislation provides for a mechanism of forced execution of judicial decisions. This mechanism is implemented with the help of competent public and private actors.

We will single out the most noticeable problems in the process of enforcement actions by the executor that arise when the debtors fulfill their obligations in accordance with the executive documents, as well as reimbursement of the expenses incurred by the executor to ensure the enforcement proceedings.

Based on the analysis of legislation and court practice is proposed to create mechanisms to ensure the fulfillment of the obligations of a certain category of debtors, as well as suggestions have been made to legislate the obligation of the debtor to reimburse the costs of enforcement proceedings in case of voluntary fulfillment of obligations. We are proposed to make legislative changes to the issuance of court decisions to avoid misunderstandings at the stage of executive proceedings.

Key words: enforcement, enforcement proceedings, enforcement fee, reimbursement of costs of enforcement proceedings, debt collector, debtor, advance of costs.